

SLOVENSKI NAROD

Izšla vsak dan popoldne, izveniš nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič 2 Din 2.—, do 100 vrt Din 250. večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popusti po dogovoru. In erati davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Sestanek državnikov v Haagu

Danes je bila v Haagu otvorjena konferenca za končno ureditev reparacijskega vprašanja
Optimizem angleškega zakladnega ministra — Stališče madžarske delegacije

Haag, 3. januarja. Danes ob 11. dopoldne je bila v poslopu mednarodnega razsodišča otvorjena ob navzočnosti zastopnikov 23 držav druga haaska konferenca. Otvoril jo je belgijski ministrski predsednik Jaspar s kratkim nagovorom, v katerem je poudarjal važnost te konference za uvrstitev miru in za končno likvidacijo posledic svetovne vojne. Svoj govor je zaključil z izrazom upanja, da bo ta konferenca v polni meri dosegla svoj cilj, in z apelom na zbrane predstavnike držav, naj doprinešjo vse, če treba tudi žrtve, da konferenca ne bo ostala brezuspešna.

— London, 3. januarja. Zakladni minister Snowden je pred svojim odhodom v Haag izjavil novinarjem, da bo po njegovem mnenju druga haaska konferenca potekla mnogo bolj gladko od prve. Ta konferenca je pripravljena mnogo bolj temeljito in sedaj ve že vsaka država, pri čem je. Najvažnejši problem, ki ga bo morala rešiti konferenca, pa tudi najbolj komplicirani problem, je ustanovitev mednarodne re-

paracijske banke. Prepričan pa je, da bo tudi tu prišlo do sporazuma, tako, da je računati z popolnim uspehom konference.

— Budimpešta, 3. januarja. Madžarski tiskovni urad poroča iz Haaga, da bo madžarska delegacija precizirala svoje stališče o ureditvi reparacijskega problema takole:

1. Razen že prevzetih reparacijskih obveznosti, t. j. plačevanja letnih anui-

tet 10 milijonov zlatih kron do 1. 1943, Madžarska ne more prevzeti nikakih drugih obveznosti, ker je z mirovnimi pogodbami izgubila dve tretjini svojega nekdanjega ozemlja in je na tem ozemlju prepuščena nasledstvenim državam za 3½ milijarde vrednosti.

2. Madžarska tudi ne more prevzeti nikakih obveznosti, izvirajočih iz mirovnih pogodb, v kolikor so te obveznosti zvezane s postopanjem pred mednarodnim razsodiščem. Vse terjatve, o katerih je že uvedeno razsodiščno postopanje, morajo ostati nedotaknjene.

3. Želeč pokazati svojo dobro voljo, je Madžarska pripravljena poravnati po 1. 1943. eventualne razlike med svojimi in terjatvami upniških držav, če pride tozadevno do kompromisne rešitve in sporazuma.

Novi zapletljaji med Rusijo in Anglijo

Sovjeti so prekršili dogovor in pričeli novo komunistično propagando v Angliji — Razburjenje v angleških političnih krogih

London, 3. januarja. Dne 1. januarja je izšla prva številka novega komunističnega glasila v Londonu. V popolnem nasprotju z dogovori, sklenjenimi povodom obnove diplomatskih odnošajev med Anglijo in sovjetsko Rusijo, so začeli komunisti že v prvi številki svojega glasila zopet širiti komunistično propagando, ljuto napadajoč delavsko vlado in očitač jo imperijalistične težnje. V angleških političnih krogih je povzročilo to dejstvo veliko razburjenje in vsi vidijo v tem kršitev sklenjenega dogovora. »Evening News« piše, da je v najkrajšem času pričakovati izbruh nove diplomatske krize. List obenem poroča, da si je pustil ministrski predsednik Macdonald podrobno poročati o tej zadevi in v prihodnjih dneh se bo vršila v zunanjem

ministrstvu konferenca, na kateri se bo sklepalo o nadaljnjih korakih. Pričakuje se, da bo podvzela angleška vlada ostro demaršo v Moskvi, konzervativci pa napovedujejo celo zopetni prelom diplomatskih odnošajev. Vsekakor je situacija dokaj napeta. Sovjetski poslanik je skrajno rezerviran in je odklonil o tem najnovejšem konfliktu vsako izjavo.

London, 3. januarja. Dejstvo, da je izšla prva številka novega komunističnega lista »Daily Worker« z napadi na delavsko vlado, smatrajo »Times« kot kršitev obljube, ki jo je sovjetska vlada dala glede komunistične propagande v Angliji. »Times« zahteva od zunanjega ministra Hendersona, naj takoj energično protestira v Moskvi.

Konec diktature na Španskem

Primo de Rivera bo v kratkem odstopil in po kratki prehodni dobi zopet uvedel parlamentarni režim

— Madrid, 3. januarja. O vsebini predlogov, ki jih je Primo de Rivera predložil kralju, se varuje najstrožja tajnost, toda v političnih krogih izjavljajo, da je najvažnejša točka izjava diktatorja, da hoče takoj odstopiti. Kot naslednika se imenujeta prometni minister grof Guadalhorce in poveljnik kraljevega glavnega stana general Berenguer. Kralj Alfonz si je pridržal dva do tri dni za premislek.

Primo de Rivera izvršuje diktature od 1. 1923, torej že šest let. Doslej se je vzdržal proti vsem svojim nasprotnikom, h katerim so pripadali stara generaliteta, del plemstva in vse, kar je bilo liberalnega in socialističnega mišljenja. Tudi sedaj se zdi, da se ne umika sili ali kakim zarotam, pač pa zaradi slabi razmer v španskem gospodarstvu, visoke obrestne mere, kreditne blokade in nevarnosti inflacije. Odstop Primo de Rivero bi pomenil razočaranje vseh upov, ki so jih gotovi meščanski krogi gojili v fašizmu.

Primo de Rivera je že 1. 1927 napravil korak k povratku v ustavno življenje. Sklical je narodno skupščino s posvetovalno pravico, katere člani so bili imenovani od vlade. Kljub temu pa je naletel v njej na opozicijo, ker so se pač pokazala nad njim grožnja znamenja gospodarske krize. Dejstvo je, čeprav se čudno sliši, da se ni izpodtaknil nad generalskimi mahinacijami ali pa proletarskimi zarotami, temveč nad višino obrestne mere.

General Primo de Rivera ima mnogo simpatičnih potez. Bil je pravicoluben in je že v začetku svojega režima skušal iztrgati korupcijske pojave v španski upravi. Žal, da se mu je razčiščevanje birokratizma težko znamenja gospodarske krize, v tem večjo odvisnost je prihajal od uradništva, čegar izzodek je spočetka po- bljal, čegar pomoč pa je potreboval v boju proti nasprotnikom.

Kakor hitro bo udarila ura njegovega slovesa, bo vsekakor prihodnja vlada morala stopiti na pot k obnovi demokratičnega režima.

Tihotapstvo dragocenih perzijskih preprog

V Beogradu so izsledili družbo, ki je vtihotapljala dragocene perzijske preproge za ogromne vsote — Samo zadnja pošiljatev je predstavljala vrednost 10 milijonov dinarjev

— Beograd, 3. jan. Tukaj so se dni odkrili veliko tihotapstvo afero. Ze dolgo so organi finančnih oblasti opazovali, da prihaja k nam preko meje mnogo perzijskih preprog na nedovoljen in neznan način. Zdelo se je, da je v Beogradu centrala tihotapske družbe, da pa so v tej organizaciji zainteresirani tudi drugi kraji in mesta v državi. Preproge so tihotapili kot bombaž na ta način, da je bil v zabojih kot gomlja plast nameščen bombaž, v katerem so bile zavite dragocene preproge. Poslednja pošiljatev je predstavljala vrednost nad 10 milijonov dinarjev ter so jo odkrili povsem slučajno. Družba, ki je tihotapila, je odpo- vedala poslovne zveze nekemu svo- mu članu in ko je ta zvedel za novo milijonsko pošiljatev perzijskih pre- prog, je sporočil generalni direkciji carin z anonimnim pismom, da se po-

šiljatev nahaja v nekem beografskem skladišču in da je bila deklarirana kot bombaž. Preiskavo so prevzeli najvišji uradniki carinskega oddelka finančnega ministrstva, ki so izsledili zaboje s sumljivo vsebino. Ko so jih odprli, so ugotovili, da so v njih za milijonske vrednosti perzijske preproge, ki so bile obeležene kot bombaž. Govori se, da je v to afero zapletenih zelo mnogo uglednih in znanih oseb iz trgovskega sveta v Beogradu, kakor tudi nekateri trgovci v drugih večjih krajih države. V zvezi s tem se trdi, da so bili tihotapci v stalnih stikih z večjim šte- vilom carinskih uradnikov v carinarnici v Beogradu kakor tudi v drugih mestih. Pri tihotapstvu je bila država oškodovana za velike vsote. Ni dvoma, da je odkrita tihotapska afeta ena največjih v državi.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 3. januarja. Včeraj v opoldanskih urah je bil izvršen drzen vlom na Vidovdanski cesti v poslovni lokal trgovca Pavla Bahovca. Okoli 13. je nekdo s ponarejenim ključem ali vitrihom odprl stranska vrata, vzel v pisarni 1400 Din, ki so bili pripravljeni za pošto, nato pa stopil v trgovino, kjer je pobral 400 Din iz blagajne ter nekaj drobiža. Za približek si je privoščil še štiri tablice čokolade in pol kg sira. Skupna škoda znaša 2400 Din. Tat je zapustil trgovino pri sprednjih vrati, v katerih je tičal ključ. Vlom je opazil trgovec ob 2., ko je trgovino odprl. Obve- stil je takoj policijo, toda za vlomilcem še ni sledu. Snoči se je na poti na Rakovo Jelšo za-

strupil po nesreči dveletni Joško Keržič, sinček gostilničarke. Fantek je doma našel stekleničico »Farina« t. j. čistila za obleke, katero je v radovednosti odprl in tekočino popil. Seveda mu je takoj postal slabo. Z rešilnim vozom so ga prepeljali v bolnico, kjer so mu izprali želodec in je že izven nevarnosti.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA
Devize: Amsterdam 22.77, Berlin 13.48, Bruselj 7.897, Budimpešta 9.885, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 793.02 do 796.02 (794.52), London 275.37.
INOZEMSKA BORZE
Curih: Beograd 9.1275, Pariz 20.2875, London 25.145, Newyork 515.5, Dunaj 72.55, Berlin 123, Praga 15.25, Budimpešta 90.25.

Horthyjeve novoletne želje

Pacifističen novoletni govor madžarskega upravnika — Teorija in praksa

Budimpešta, 3. jan. Na novo leto je poselil madžarskega državnega upravnika Horthyja celokupni diplomatski zbor ter mu voščil srečno novo leto. Na nagovor papeškega nuncija je Horthy odgovoril z daljšim govorom, v katerem je naglasil, da hoče Madžarska tudi v bodoče delati na polju miru, da bi si zagotovila boljše bodočnost. Madžarski narod upa, da bodo njegovi napori znatno olajšani, če bodo drugi narodi dobili prepričanje, da je treba posebne interese posameznih narodov podrediti splošnim interesom. Gospodarske težkote v Evropi ne dopuščajo, da bi si države medse-

bojno nagajale in povzročale škodo druga drugi. To bi dovedlo do splošnega osiromašenja in do splošne bede, ki predstavlja veliko družabno zlo. Ves svet čuti potrebo po koncentraciji in bi morale zato tudi evropske države priznati potrebo vzajemne podpore. Želeli je, da bi se v tem cilju združile in v interesu svojega lastnega obstoja prešle k rešitvi vseh problemov v duhu najtesnejšega medsebojnega sodelovanja. Horthy je prepričan, da bo duh zapadne civilizacije dovolj močan, da najde pravo pot in da ugodno vpliva na bodočo evolucijo sveta.

Varnostni ukrepi v Ženevi

Ženeva, 3. januarja. Ženevska policija gleda z veliko skepso na komplet proti italijanski delegaciji pri Društvu narolov, ki ga je odkrila pariška policija (o čemer smo obširneje poročali že včeraj). Za vsak slučaj so bile v Ženevi storjene vse varnostne odredbe, ki bodo onemogočale dogodek, kakor so bile klofuta, ki jo je dobil madžarski ministrski predsednik grof Bethlen ter umor Vorovskega. Meni se, da je vsa zadeva provokacija in izmišljotina fašističnih provokaterjev.

Sestanek Brianda in Mussolinija

Pariz, 3. januarja. »Agence Fournier« napoveduje, da se bosta še pred koncem tega meseca sestala francoski zunanji minister Briand in italijanski ministrski predsednik Mussolini. Sestanek se bo vršil bržkone v Rapallu. Na tem sestanku name- rava Briand seznaniti Mussolinija s svojim predlogom glede sklenitve Sredozemskega Locarna.

Angleški prestolonaslednik v Afriki

London, 3. januarja. Waleski princ je danes odpotoval v Kapstadt, da nadaljuje svoje 1. 1928 zaradi bolezni angleškega kralja prekinjeno potovanje po vzhodni Afriki. Potovanje bo trajalo bržkone do konca aprila. V nepreloženih pokrajinah se bo princ posluževal letala.

Venezelos odpotoval v Haag

Atene, 3. januarja. Ministrski predsednik Venezelos je odpotoval v Haag.

Tartari na Poljskem

Vilna, 3. januarja. Tukaj se je vršilo zborovanje na Poljskem živečih Tartarov, ki so vsi komunisti in ki zavzemajo v poljskem državnem in gospodarskem življenju ugledna mesta. Mnogo od njih služi v vojski in v državnih službah.

Po katastrofi v Paisleyu

Newyork, 3. januarja. 22 otrok, ki so bili ranjeni pri požaru kinematografa v Paisleyu, je še vedno v bolnici. Zdravstveno stanje dveh je zelo resno. Danes je bil aretirani lastnik kinematografa.

Težka letalska nesreča

Santa Monica (Kalifornija), 3. jan. V višini 3 tisoč čevljev sta trčili skupaj dve letali, v katerih je bilo deset oseb. V enem letalu je bil tudi kinematografski operater. Letali sta bliskoma padli na zemljo in se popolnoma razbili. Od deset oseb, ki so bile v letalu, so nali doslej le 3 popolnoma ožgana trupla. Letali sta imeli predstavljati prizor nekega filma, v katerem se ponesreči znani belgijski finančnik Loewenstein, ki je padel, kakor znano na nepošten način iz letala na poletu preko Rokavskega preliva.

Grandiozni velerim cloveških strasti, pobesnelih prirodnih elementov in vampirske strasti
Z L A T O
Največja triumfalna vloga, umetniška kreacija
Doloros del Rio

Krvav obračun med makedonstvujušimi

Na novoletni dan so se v neki sotsijski kavarni obstreljevali makedonstvujušci ter je bil eden izmed njih ubit

Sofija, 3. januarja. AA. V sredo ob 8. zvečer se je odigral krvav obračun med pristaji makedonske revolucionarne organizacije v kavarni »Zlatica«, ki jo vodi bivša komitska voditeljica Mišo Tarkov in Georgije Gvengelijski. Kakor znano, je bila vržena na to kavarno pred dvema mesecema bomba. V sredo zvečer je prišel v kavarno makedonski revolucionar Georgije Sarajski že v dokaj natrkanem stanju. Nenadoma je potegnil revolver in oddal več strel na Gvengelijskega. V tem trenutku je bilo v kavarni kakih 10 članov makedon-

ske revolucionarne organizacije. Strelji niso pogodili in Gvengelijski je potegnil svoj parabelum in na mestu ubil Sarajskega. Nastala je splošna zmešnjava in prisotni so pričeli streljati drug na drugega. Splošnemu streljanju je napravila konec šele policija. Gvengelijski se je prijavil policiji in izročil orožje. Morilec je znan protogerovec. Policiji je izjavil, da sta mu mihajlovista Krstan in pop Todorov pretila z umorom. O Sarajškem se smatra, da je hotel kaznovati Gvengelijskega, ker je zapustil skupino protogerovcev.

Nova akcija indijskih nacionalistov

Indija pripravlja narodni odpor proti angleški nadvladi — 25. januar odločilnega pomena za položaj v Indiji — Skrb angleškega tiska

London, 3. januarja. Angleški politični krogi so z veliko nervoznostjo spremljali potek vseindijskega kongresa, ki se je vršil med božičnimi prazniki v Lahoreju in ki je bil zaključen na novega leta dan z velikimi nacionalističnimi manifestacijami. Na zadnji seji kongresa je bila sprejeta resolucija, v kateri izjavlja kongres, da svobodna Indija nikdar ne bo priznala dolgov, ki jih je na njen račun napravila tujca, t. j. angleške uprave. Novi upravni odbor panindijskega kongresa je v izvajanju kongresnih sklepov pozval vse Indijce, ki so člani različnih indijskih parlamentov, naj takoj podajo svoje ostavke. Dne 25. januarja je do- ločen za velike avtonomistične manifesta- cije, pri katerih se bo tudi razpravljalo o organizaciji narodnega odpora proti angleški nadvladi.

Današnji londonski listi so obširno bavi- lo s sklepi vseindijskega kongresa in na- glašajo, da je to dokaz vedno večje nad- moči indijskih nacionalistov. Posebno pod- črtavajo listi sklep kongresa, da noben za- stopnik Indije ne sme sodelovati na london- ski konferenci in da vztraja pri svoji zahte- vi po popolni neodvisnosti Indije. V napo- vedani sobota indijskega zakonodajnega dela in organizaciji narodnega odpora vidijo londonski listi veliko nevarnost za angle- ške interese s primernimi ukrepi. Nekoliko se londonski politiki zanašajo na zmernejše kroge v Indiji, upajoč, da bo mogla vlada, če bo podpirala te kroge, paralizirati na- raščajoči vpliv nacionalistov. Labouristični

»Daily Herald« je sicer zelo rezerviran, vendar pa povdarja, da je politika vlade v Indiji docela jasna in nespremenljiva. Če se bo izkazalo, da rušijo neodgovorni elementi red in mir, kršijo zakone in ščuvajo k nepokorščini, bo vlada nastopila z vse odločnostjo. List poziva voditelje indijskih nacionalistov, naj dobro premislijo, predno izvedejo svoje prenaplne lajarske sklepe, ki bi lahko dovedli do zelo neprijetnih in nezaželenih posledic. Anglija želi slejko prej ohraniti z Indijo prijatelstvo in sode- lovati pri ustvarjanju njene samostojnosti.

Goreče petrolejsko morje

San Pedro (Kalifornija), 3. januarja. Ko so čistili letalsko ladjo »Saratoga« s kom- presorjem, se je razlila v morje velika množina petroleja, ki se je po nesreči vnel. Kmalu nato je bila vsa morska gladina okrog ladje v plamenih. V plamenih sta umrla dva mornarja, 4 pa so bili težko ranjeni.

Daudet na svobodi

Pariz, 3. januarja. Leon Daudet, ki ga je predsednik republike za novo leto pomil- ostil, je ob navdušenih ovacijah tisočih svojih pristavev prispel v Pariz. Na kolo- dvoru ga je pričakoval isti avtomobil, ki ga je odpeljal iz ječe. Najprej je Daudet odšel na grob svojega sina Filipa, nato pa je ob- iskal svojo mater.

Sodne eksekucije se množe

Pri ljubljanskem okrajnem sodišču je bilo lani 8800 eksekucij — Ljubljana in Maribor mestni eksekucijski rekordov

Ljubljana, 3. januarja.

Ljubljansko sodišče je po teritorialnem obsegu in po številu prebivalstva eno največjih okrajnih sodišč v Sloveniji. Kljub preobremenitvi posluje sodišče ekspeditivno, točno in hitro. Ni še sicer sestavljena točna statistika o poslih okrajnega sodišča, pač pa že lahko navedemo nekaj podatkov, ki jasno pričajo o gmočnem položaju prebivalstva in gospodarskem stanju sploh. Eksekucije se od leta do leta rapidno množe. Prva leta po vojni je bilo malo eksekucijskih predlogov. Ljudje takrat še niso bili tako zadovoljni kakor so zdaj. Od leta 1926 se pa sodne eksekucije vedno bolj množe.

Sodne eksekucije so poverjene posebnemu oddelku okrajnega sodišča. Pred vojno je bilo nekaj nad 1000 eksekucijskih vlog letno. Oddelki vodi en sam sodnik, doslej okrajni sodnik g. Srečko Verbič, kateremu je bil nekaj časa dodeljen pomožni sodnik. Izvršilni organi so zelo zaposleni. Neprestano morajo biti za petami eksekvirancem, kajti mnogi so prebrisani in znajo pravočasno skriti vse, kar bi se dalo zarubiti.

Lani je prejel eksekucijski oddelk 8800 eksekucijskih vlog. Nanašajo se večinoma na ruševne mobilij, zlatnine, srebrnine in gotovine, pa tudi ruševni premeteni so se zelo pomnožili. Napram letu 1928 se je lani število eksekucij pomnožilo za 370. Kako naglo naraščajo od leta do leta eksekucije, kaže najbolje pregled ruševnih od l. 1926. Tega leta jih je bilo 6235, lita 1927 6664, leta 1928 pa že 8430. Torej se je število eksekucij od l. 1926 do konca predlanskega leta pomnožilo za 2195.

Kakor leta 1928, je najbrž tudi v preteklem letu ljubljansko sodišče glede števila eksekucij daleč zaostajalo za mariborskim. Pri mariborskem sodišču je bilo namreč vloženih: l. 1926 že 7931, leta 1927 8248, predlanskim pa že 10.142. Napram Ljubljani je bilo predlanskim v Mariboru že 1712 eksekucij več. Maribor sploh prednjači pri ruševnih, dočim v ostalih sodnih agendah ni tako agilni.

Ti podatki jasno pričajo, kako težke so gospodarske razmere nekaterih krajev dravske banovine, ki so bile nekaj let po vojni še bremen proste, so zdaj že tako zadolžene in obremenjene s hipotekami, da komaj še životarijo.

Pred revizijo delavske zakonodaje

V kratkem izidejo izpremembe k zakonom o zavarovanju in zaščiti delavcev ter inspekciji dela

Ljubljana, 3. januarja.

Iz razgovora z znanim socialnim delavcem gosp. Filipom Uratnikom, tajnikom Delavske zbornice.

Priprave za revizijo delavske zakonodaje so gotove. Pričakovati je, da bodo izšle spremembe k zakonu o zavarovanju delavcev, k zakonu o zaščiti delavcev in k zakonu o inspekciji dela tekom prvih treh mesecev letošnjega leta. V ministru za socialno politiko so sestavljene uradni komisije, ki izdelujejo osnutke za vse tri zakone. Ko bodo ti osnutki gotovi, bo dana predstavnikom zbornic najbrž še priložnost, da zavzamejo k osnutkom svoje stališče. Tako delodajalske kakor delavske zbornice pa so ministru že izročile pisne predloge, tičeče se revizije.

Kar se delavskih zbornic tiče, zahtevajo te v glavnem, naj sedanja delavska zakonodaja ostane. Izpolniti naj se le še v naslednjih pravih: izvede naj se zavarovanje za starost in onemoglost v melah, kakor so v sedanjem zakonu o zavarovanju delavcev že očitane. V posebnem zakonu ali v posebnem oddelku zakona o zaščiti delavcev naj se zberejo predpisi, tičeči se delovne pogodbe, kolektivnih pogojev, mezdnih sporov in eventualno tudi arbitražnega sodstva.

Slednje je urejeno dosedaj na zastareli način deloma v civilnem zakonu o poglavju o službeni pogodbi, deloma v obrtnem in rudarskem zakonu. Vse moderne države so uredile to gradivo v posebnih zakonih. Omenimo naj samo, da je izšel tak zakon baš lansko leto v Rumuniji, katere gospodarska in socialna struktura je podobna oni naše države.

Delodajalske organizacije so zahtevale na celi črti obsežno revizijo vseh gori navedenih zakonov. Posebno dalekosežni so delodajalski predlogi v pogledu zakona o zavarovanju delavcev. Delodajalci predlagajo, naj preide dolžnost priglaševanja ob nastopu dela in izstopu iz dela na delojemalce. Precej jasno je, da bi postavljena ta zahteva z namero, da bi ostalo čim več delavcev in nameščencev nezavarovanih. Isto tendenco zasleduje njihova zahteva, da bi bili obvezano samo večji obrati, ki zaposlujejo nad 25 delavcev, da prijavijo svoje obratovanje Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev. Če bi se to v resnici izvedlo, bi izgubili uradi za zavarovanje delavcev vso evidenco nad malimi obrati, kar bi vodilo nujno do tega, da bi zavarovanje izgubilo velik del članov. Daljne delodajalske zahteve v pogledu zavarovanja se nanašajo na znatno poslabšanje podpora, tako v neugodni kakor bolniški panogi.

Glede starostnega zavarovanja so delodajalci mnenja, da je treba izločiti vse člene, ki govorijo o tem zavarovanju, iz zakona in uvesti to zavarovanje enostavno z uredbo ministru za socialno politiko.

Glede prispevkov za bolniško in starostno zavarovanje predlagajo delodajalci, naj nosi eno tretjino prispevkov država, ki naj ima v upravi zavarovanja tudi eno tretjino zastopnikov.

Prispevki za nezgodno zavarovanje naj bi se odmerjali po načelih naknadnega kritja. Nosili pa naj bi jih do polovice tudi delavci in ne samo delodajalci, kakor je bilo to doslej. Poleg tega naj bi se obnovile s kompetenco Okrožnih uradov tudi podjetniške blaginje povsod, kjer bi se to želelo.

Vsakemu, ki pozna ustroj sedanjega našega delavskega zavarovanja, mora biti jasno, da bi ustvarile te zahteve, če bi se izvedle, v zavarovanje popoln kaos in da pomembno njegovo eksistenčno ogrožanje. Zato ne dvomimo, da se vsaj pri nas tudi večina delodajalskih krogov z njimi ne bo solidizirala. Tudi naše delodajalske organizacije bi najbrž ne smele prevzeti nase odgovornost, da bi bile prepričane, da se stavi tako zahteve tudi v njihovem imenu.

Glede zakona o zaščiti delavcev se

predlaga, naj se podaljša delovni čas tudi v industriji na maksimalno 10 ur. Podaljšanje delovnega časa preko te mere naj se plačuje s 25% in naj se tudi sicer v vsakem oziru olajša. Nočno delo mladostnih delavcev in žensk naj se dovoli, kjer za mladostne in ženske po zdravniškem spravevalu ni posebnih nevarnosti.

Za nameščence naj bi se osnovala posebne nameščenske zbornice. Pri mezdnih sporih naj bi smele Delavske zbornice intervenirati le tedaj, če to žele tudi delodajalci. Dočim je danes borzom delo prepovedano, da dobavljajo delavce v podjetja, kjer je stavka, naj bi se v bodoče borzom dela prepovedalo vsako posredovanje dela za stavkujoče in izprte delavce. One naj bi ne posredovale dela izprtim delavcem, ki žele delati v kakem drugem podjetju. Nadalje zahtevajo delodajalci, da se ne smejo izdajati legitimacije za polovično vožnjo, razen če je dobil delavec že delo in se pelje, da ga nastopi. Delodajalci žele, da se institucija delavskih zaupnikov popolnoma odpravi.

Tudi zakon o inspekciji dela žele delodajalci zelo poslabšati.

Iz tega kratkega pregleda je razvidno, da stoji delavstvo prihodnje mesece pred izredno važnimi odločitvami. Delavstvo se tega dobro zaveda in zasleduje z največjo pazljivostjo dela okrog revizije socialne zakonodaje.

Ravnatelj drame g. P. Golie

Vaš neutemeljen in neupravičen napad v noveletni števi »Slovenskega Naroda«, ki je pokazal moje Vašega gledališkega obzora, mi jasno dokazuje, kako pojmuje gledališko kritiko, kaj cenite v njej in kakšen namen ji pripisujete. Žal, Vaše sodbe o njej so »nezele«. Resno Vam ne morem odgovoriti, ker tudi Vaš napad ni bil resen. Kajšne vredne ravnatelja drame, ki naj bi bil po mojem »nezele« prepračeno os gledališča po svojem znanju o gledališču, zmožnostih in po moči svoje osebnosti. Vseh teh treh nujnosti, ki Vas opravljajo biti voditelj drame, mi na sebi ne morete dokazati. Morete? Moja sodba o Vas potrjujejo namreč dejstva: pavšalnost, s katero ste govorili o mladini, češ, da so »nezele« kakor ambiciozni in da »dajelo najbolj krivo pričevanje o naši drami«; osebno napreden napad na revijo »Ljubljanski Zvon«, ki postaja močan prav zadnja leta, ko se je otresele brezbarvnih epigonov (resnih sotrudnikov); nedokazljiva podtikanja marsikomu želje po vodilnih mestih v drami — in še poleg vsega neresno očitjanje neutemeljenih napak osebam, ki ste se jih bali imenovati. Ali ne priča vse to, o neki bojazni zase in o povdaranju samega sebe radi okoliščin?

Kar zadeva pri vsem tem mene in mojo kritiko »Fausta« v »Ljubljanskem Zvonu« sledi: Ni res, »da bi si očividno domisljal, da doprinesam najboljše dokaze svojega vseznalstva stem, da vse raztrgam«. Res pa je, »da Vas bo čas naučil, da nimate prav«. Se bolj res je in »značilno, da so bila odprta tem, tako nezrelim kakor ambicioznim gospodom vrata na najbolj nezasežena mesta v naši drami — še celo ravnateljstvo! — ki so odbili stem toliko resnih in vrednih oseb od tega umetniškega važnega vodstva našega gledališča. Zato priznam, da si mi »želimo ravnatelj, ki stvar res razume«. Če želite o tem dalše in resnejše razprave, sem Vam na razpolago. Prav tako Vas prosim in obenem pozivam, da jasno dokažete svoj trditveni »kako da odpira« — »Ljubljanski Zvon« — tem prav tako nezrelim kakor ambicioznim gospodom kolone za najbolj krivično pričevanje o naši drami, in sicer želim dokaz ob dokazu, da bom lahko prepričan o Vaših modrih besedah. Ako tega ne storite, bom upravičeno prepričan, da so moli skopi o Vas resnični in neizpodbitni. Ob enem bi rad zvedel tudi Vaše pojmovanje kritike, kar bi meni koristilo, ko imam vendar ambicijo. Slednjič Vam še obljubljam, da bom čimprej skušal glavno razmisliti o pome-

nu in nalogah dramskega ravnatelja, o njegovem delu in poklicu, o zmožnostih, ki ga za to usposablja in o njegovih zasnovah repertoara in o izvedbah. — Upam, da bom dovolj zrel za ta razmišljanja in da ne bom tako cenen v svojih sodbah.

Anton Ocvirk
stud. phil.

Posmrtnica g. direktorja Pavla Golie

Naročimo si krste!
Pri kraju vse. Več nimamo pravice!
P. Golie v »Slovanu« 1914.

Ko se bo zgodila Tvoja volja,
pojde na poslednje potovanje,
pojde v svoje večno domovanje
blodni in nemirni Pavel Golie,
pesnik, kapitan, direktor drame...

Tram tam tam. Tram tam tam.
Bum.
P. Golie: Marche funebre v LZ 1927.

Naša drama na pragu novega leta.
(Posmrtnica.) P. Golie, SN 1930.

Blodni in nemirni duh Pavel Golie, pesnik, kapitan, direktor drame in dramatik a la Betlehemska legenda se je za novo leto 1930 legendarno pojavil in nas obsodil krivega pričevanja. Izrekel je tudi bojazen pred tistimi, ki bi sami radi postali režiserji, ravnatelji... itd. (samo petolizniki in klečepalci ne) — pa vendar ne zato, ker se v svojih vsestranskih zmožnostih boji — nezmožnosti drugih?

Ali pa mogoče samo zato, ker sem v Gledaliških fragmentih v LZ napisal o Betlehemiški legendi tisto, kar ve vsakdo — kar je potrdil privatno avtor sam — da je namreč Legenda naravnost legendarna polomija? Hm! Čudna reč! Hudo čudna reč! Tistih 56 vrstic je — naša drama na pragu novega leta 1930 pod vodstvom kapitana-direktorja Pavla Golie?...

Vprašanje »stari« in »mladi« — pa je pri Vas zelo kočljivo, ker se izenačuje z »mrtvici« in »živici«. To je namreč tako: že leta 1914 ste si v Slovane naročili krste — leta 1927 ste si v Ljubljanskem Zvonu zapeli Marche funebre — za novo leto 1930 ste si v »Slovenskem Narodu« napisali posmrtnico. Umirali ste 16 let — kdaj ste umrli, ni datirano (bržkone v Betlehemiški legendi...) Da ste umrli in da ste mrtvi, je gotovo. R. i. p. in pa srečno novo leto na onem svetu!

Bratko Kreft

Pretresljivi film človeških strasti,
trpljenja in nad

Z LATO

Doloros del Rio

velika v mukah, divna v nadah in neprekosljiva v ljubavi strasti.

Ova samomorilna kandidata

Ljubljana, 3. januarja.

Včeraj in danes so v ljubljansko bolnišnico prepeljali dva samomorilna kandidata. Življenja sta se naveličala neki železniški uradnik in neka delavka, oba iz kamniške okolice. Mladega samomorilca so rešili, dočim se dekle bori s smrtjo.

Na Silvestrovo si je v obupu prerezal žile na rokah železniški pripravnik Stanko Č. iz Šutnje pri Kamniku. Našli so ga nezvestnega v mlaki krvi. V četrtek so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer so mu nudili zdravniško pomoč in je že izven nevarnosti. Vzrok poskušene samomora ni znan.

Včeraj se je pa na Količevem pri Domžalah zastupila z octovo kisline 28letna delavka Franja Š., uslužbena v Bonačevi kartonažni tovarni. Izpila je precejšnjo količino kisline in domači so jo našli nezavestno. Davi so jo z vozom prepeljali v Ljubljano. V bolnici so ji takoj izprali želodec, vendar je njeno stanje zelo kritično. Franja se od sinoči še ni zavedla. Kaj jo je gnalo v smrt, ni znano. Najbrž gre za nesrečno ljubezen.



Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Otroška modrost.

— Daj polovico jabolka sestrici. Deljena radost je dvojna radost.
— Radost že, jabolko pa ne, mami.

Strupen jezik.

— Ko sem ustanovil trgovino, sem imel samo svojo izobrazbo.
— Torej si začel svojo karijero z zelo pivnim kapitalom.

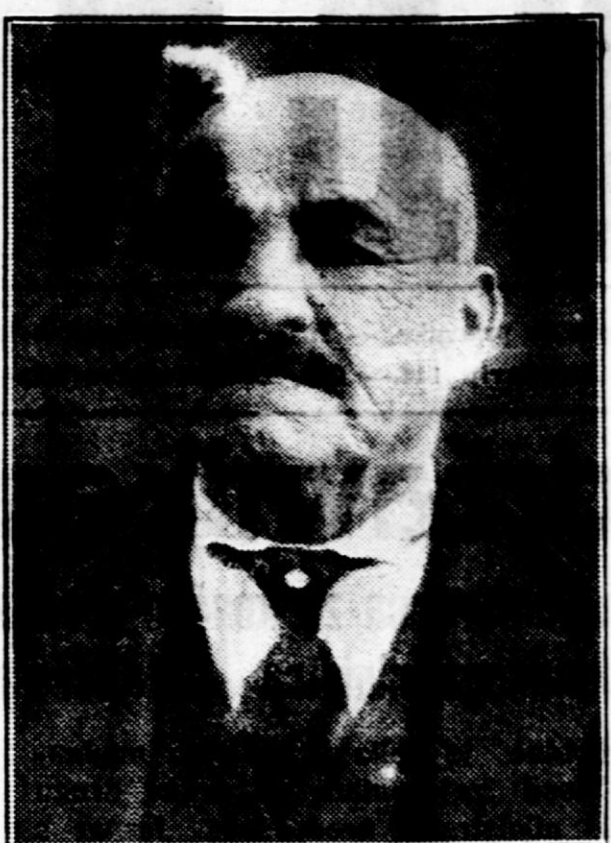
Resignacija.

— Tvoja mati je študirala?
— Da, celo filozofijo. Moi oče je pa čisto navaden trgovec.

— Tako? In se z materjo dobro razumeta?
— Zelo dobro, tudi on je postal filozof.

Gasper Bolte — trojni jubilat

Kdo bi mislil, da jih bo g. Gaspar Bolte, vsej Ljubljani znani sodavkar iz Igriške ulice, jutri že sedemdeset. Pa je vendar le res, da je bil ta agilni in živahni obrtnik



rojen že 4. januarja 1860. v Mengiški Loki kot sin malega kmetca. Imel je 8 bratov, a mater je izgubil star komaj 5 let. Mali otroci so bili pripuščeni popolnoma sami sebi, da mali Gasparček nikdar ni videl šole in se je z lastnim trudom, pridnostjo in podjetnostjo povzpela do uglednega obrtnika in posetnika. Sum se je naučil brati in pisati in tudi nemščine. Ko je bil star 12 let, se je šel učiti za vrtnarja na grad Habat, kjer je ostal 3 leta. Mladi vrtnarski pomočnik pa ni imel sreče in ni mogel dobiti nikjer službe. Napotil se je v Ljubljano, pa tudi tu ga ni sprejel noben vrtnar. Zato je stopil v službo pri sodavkarju Fischerju, kjer se je izučil tudi te obrti. Ko je odslužil vojaške pri lovihi v Celju, se je vrnil v Ljubljano in se oženil, a žena mu je umrla že čez 5 let in mu pustila dve mali punčki. Ena je sedaj ugledna lastnica renomirane vrtnarske firme A. Korsika, tako, da je naš jubilat na stara leta vendar zopet pri svoji prvi obrti. Kako ga pa tu di veseli vrtnarja! Ni dneva, da bi ne prišel pogledat na vrt in po velikih rastlinjakih, zlasti veliki, novi cvetličnjak mu je všeč, saj je stari vrtnar in izkušeni gospodar svetoval in pomagal pri delu. Ko je gospa Korsikova postala vdova, bi bilo težko za samo žensko, če bi ne imela svojega dobrega, strokovno izobraženega očeta. O, se za gnoj poskrbi, ker ve, da je gnoj glavna stvar pri vrtnarji. Vse pogleda vsak dan in najraje bi se zjokal, tako se mu zasmi ovela rastlina, če nima priliko. Kar sam ji prinese vode, da se zopet poživí. O, dobra gospodinja je njegova hči, saj je vrtnarijo razširila, kupila pristavo pri tobačni tovarni, pa ljudje pravijo, da ženske niso za obrt. Kako ponosen je bil poleti na velikanske ameriške dalije, ki tako lepih in velikih še nikdo prej ni videl v Ljubljani. Samo tista preklicana angleška imena, ki se drugače izgovarjajo, kakor so zapisana! Latinska si človek že zapomni, ampak tako čudna, kakor se pišejo te bahate ameriške krasotice, pa človek res vseh ne more obdržati v glavi.

L. 1895. se je g. Bolte osamosvojil in otvoril svojo izdelovalnico sode in pokalice, ki jo od tedaj ves čas še sam vodi. 35 let biti lasten gospodar, je tudi lep jubilej, saj je praznik dela in — uspeha. Iz male vaške sirote je zrasel ugleden obrtnik in mešan glavnega mesta dežele in častni član sodavarske zadruge, ki jo je on ustanovil in je bil tudi dolgo let njen delavni predsednik, tako da lahko rečemo, da jublanta spoštuje vsa dežela, saj ima združga svoje člane po vseh krajih Slovenije.

Sodavčarski pomočnik brez sredstev, danes pa trden gospodar, zaslužen za ves svoj stan. Reklamo smo že, da se je naučil sam brati, pisati in nemškega jezika in prav tako je tudi sam s svojo pridnostjo in solidnim delom visoko povzdignil svoj stan. Vedno se je rad učil iz knjig in iz časopisov, saj je letos tudi že pol stoletja, odkar je naroden na Slovenski Narod. Vrli narodnjak je bil vedno naprednega mišljenja in je vedno izdatno podpiral najrazličnejša dobrodelna in druga društva. »Slavec« ga ima zapisanega med ustanovnimi člani, še mnogo več je pa žrtvovanih tako, da nihče ne ve, kdaj in kako, saj še nobeden prosilec ni šel brez podpore od hiše. In če bi se novinarji pred svojim koncertom ne oglašili pri njem, bi bila največja zamera.

Našemu zvestemu naročniku in prijatelju ob trojnem jubileju in tudi za god na Tri kralje naše najsrčnejše čestitke!

Sport

Iz delovanja SK Celje v Celju

Pred 14 dnevi se je vršil 10. letni občni zbor I. Slov. športnega kluba Celje v Celju. To leto slavi klub svojo 10letnico obstoja in slovenskega športa v Celju, kjer ga prej ni bilo. Zadnja leta vodila klub prav uspešno znani celjski zdravnik g. dr. Jakob Rebernik in g. J. Borlak ml. V preteklem letu izkazuje blaginja preko 70.000 Din prometa, toda žal tudi prav znaten dolg. Vzrok temu je v prvi vrsti v izredno majhnem zanimanju za sport med slovensko javnostjo in v dejstvu, da nimamo lastnega igrišča. Zato skrajno slabi rezultati v nogometu, hazi in lahki atletiki. Klub je v tem letu zelo povečal svoje teniške, pravil rešišče, kar je stalo težke desetisočake, klub izrazi naklonjenosti mestnega načelnika. Za prihodnje poslovno leto namerala odbor urediti lastno igrišče, kar bo stalo še mnogo truda in žrtve. Zato se obrača klub na slovenske celjske športne kroge s prošnjo, da ga v njegovih stremiljenjih podpro ter v čim večjem številu

pristopijo kot člani. Letna članarina 40 Din je precej malo malenkostna, zato naj prijatelji slovenskega športa ne zavrnejo klubovega odposlanca, ki bo te dni pobiral članarino za l. 1930.

Zaradi vedno naraščajočega dela in denarnega prometa v klubu je odbor predložil običnemu zboru nova pravila, s katerimi postanejo vse sekcije v klubu avtonomne, in jim je dana s tem možnost izdatnega razmaha. Odbor je ostal v celoti nespremenjen z načelnikom g. dr. J. Rebernikom in Borlakom kot podpredsednikom, tajnik je g. M. Tomc, blaginjak g. Tone Kopošar in gospodar g. F. Stoklas.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Petek, 3. januarja 1929, katoličani: Genovefa, pravoslavni: 21. decembra: Julijana.

DANAŠNJE PRIRERDITVE.

Drama Brez ljubezni B.
Opera: Car in tesar E.
Kino Matica: Kristina.
Kino Ideal: Grof Monte Cristo.
Kino Ljubljanski Dvor: Kraljica vagonov.
Razstava francoske grafike v Narodnem domu.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta, Bakarič, Sv. Jakoba trg.

Prosveta

Drama

Začetek ob 20.

3. januarja, petek: Brez ljubezni, Red B.
4. januarja, sobota: Don Carlos, Red C.
5. januarja, nedelja: ob 15. Peterčkove poslednje sanje. Znižane cene. Izven. — Ob 20. Življenje je lepo. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
6. januarja, ponedeljek: ob 15. Peterčkove poslednje sanje. Znižane cene. Izven. — Ob 20. Bitka. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
7. januarja, torek: zaprto.

Ljubljanska drama ponovi danes zvečer Jankovičovo izvirno dramo »Brez ljubezni«. Drama je bila pri prvih predstavah v Ljubljani izredno simpatično sprejeta. Predstava se vrši za abonema reda B.

»Don Carlos«, Schillerova tragedija, se vprizori v ljubljanski drami jutri v običajni sedmici, za abonema reda C.

Farreroova tragedija »Bitka« iz rusko-japonske pomorske vojne, ki je dosegla lani koncem sezone ogromen uspeh, se bo vprizorila spet na praznik Sv. Treh kraljev, to je 6. t. m. zvečer. Predstava spada tako po svoji romantično lirski vsebini in napetosti dejstev kakor tudi po izborom izjavljanju med najboljše vprizoritve minote sezone. Odklikne se zlasti resna umetnost gospe Šaričeve v vlogi japonske markize Yorisake in g. Skrbniška v vlogi kapitana Yorisake. Angleškega kapitana Pergana igra g. Levcar, sodelujejo pa še gospe Mira Danilova, Rakarjeva, Vida Juvanova, Slavčeva ter g. Kralj, Lipah, Jan, Potokar, Kauder in Jerman. Režijo ima g. Ciril Debevec. Na to zanimivo predstavo občinstvo posebno opozarjamo. Začetek ob 8., konec ob pol 11. uri.

Opera

Začetek ob pol 20.

3. januarja, petek: Car in tesar, Red E.
4. januarja, sobota: Beneška noč, Red D.
5. januarja, nedelja: ob 15. Trubadur. — Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob pol 20. Tišar, opereta. Izven.
6. januarja, ponedeljek: ob 15. Evgenij Onegin. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob pol 20. Svanda dudak. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
7. januarja, torek: zaprto.

Sinočnja predstava je morala biti odpovedana radi obolnosti g. Marčeca. Tudi kako drugo nadomestilo je bilo onemogočeno radi nepredvidenih težkoč. Prosimo občinstvo, zlasti pa abonema E, da vzamejo so blagohotno na znanje.

Danes se poje Lortzinga »Car in tesar«. Naslovno partijo poje g. Orba, ruskega begunca g. Gostič, hudomušnega župana g. Križaj, nečakinja Marijo ga. Ribičeva, poslanik so g. Kovač, Rumpelj, Janko. Dirigent g. Šeršak, režiser g. Povhe. Predstava se vrši za E. abonema.

Jutri se poje Joh. Straussa »Beneška noč« pri običajni sedmici. Predstava se vrši za abonema D.

V ponedeljek zvečer se poje Weinbergerja »Svanda dudak« z g. Jankom v naslovni partiji. Krasno bas-bufio partijo »vraga«, katero je do sedaj pri nas kiral g. Križaj, poje prvič g. Betetto.

V nedeljo in ponedeljek se vrše tudi popoldan operne predstave, nakar opozarjamo vse zunanje goste, da si pravočasno odkrije vstopnice.

Nedelja v ljubljanskem gledališču. Drama vprizori popoldne ob 15. uri Gollievo mladinsko igrvo Peterčkove poslednje sanje z Mitjo Gorcem v naslovni vlogi Peterčka. Ker je g. Cesar obol, igra čarodajca Orčo g. Peček. Ostala zasedba kakor pri prvi letošnji vprizoritvi. Režija prof. Sestova. — Zvečer ob 20. uri pa se ponovi francoska veseliga »Življenje je lepo«. Obe predstavi sta ljudski in voljajo znižane dramske cene. — V operi se poje v nedeljo popoldne ob 15. uri Verdijeva opera Trubadur z gospo Vilfan-Kundovo v vlogi Leonore. Marica poje g. Kovač, grofa Luno — g. Primožič, Azucena je ga. Slaginja, Ferrando — g. Rumpelj. Opera dirigira kapelnik Neffat. — Zvečer ob pol 20. uri pa se poje Zellerjeva opereta Tišar v običajni sedmici, pod taktiko kapelnika Svetla. Za popoldansko operno predstavo veljajo znižane cene, za večerno operno pa običajne operne cene.

Burka »Svetnik« na Sentjakobskem odru. V nedeljo 5. in v ponedeljek 6. jan. vprizori Sentjakobski oder izvršno burko »Svetnik«, ki je žela v prejšnji sezoni krasen uspeh. Po svoji zabavnosti in vsebini in imenitni situacijski komiki se lahko šteje ta komad med najbolj uspele burke, ki jih je vprizoril Sentjakobski gled. oder. Vodilni vlogi sta v rokah gđ. Writscherjeve in g. Košana, v ostalih vlogah pa nastopajo dame Bučarijeva, Gorupova, Pirčeva, Koščakova in gosposje Lavrič, Mozer, Pastorič, Markič, Kunc. — Pridite, da se od srca nasmejete. Vstopnice se dōbe v trgovini gosp. Miloša Karničnika na Starem trgu.

Zdaj je stara Conroyeva krščenka 20 let in ker je njen boter še krepak mož čedne zunanjosti, se je začela zanimati zanj. Roditelji so ji umrli in kar na lepem se je začela izdajati za nevesto, češ, da je boter po krstu svečamo obljubil, da se poroči z njo. Naročila je celo poročna obvestila in povabila svate na poroko, ki bi se morala vršiti točno ob določen uri. Vse je bilo že pripravljeno, svatie so čakali, samo ženina ni bilo od nikoder. Nevesta ga je sicer povabila, seveda ne kot ženina, temveč kot navadnega gosta, pa se je opravičil, da je zaposlen doma. Svatie so seveda strmeli, ko so zvedeli, da ženina neče priti k poroki. Nevesta jim je izjavila, da bo imel mien boter še priliko v jej razmišljanju, kaj se pravi prelomiti obljubo. In res je vložila tožbo. Ni izključeno, da bo mož strogo kaznovan, kajti ameriški zakoni v takih primerih ne poznajo šale. Iz tega je razvidno, da človek ne sme dati obljub deklicam ali s poroki.

—c Izgubljeno in najdeno. Delavec Matija Srok iz Ljubljane je izgubil 30. decembra 1941 v Američevi ulici med poštno in hotelom »Pri pošti« svojo usnjato rjavo laticno, v kateri je imel razen nekaterih dokumentov in fiksni tudi 6 do 9 bankovcev po 100 din. — V Marjini cerkvi je našel cerkovnik pred dnevi v neki klopi športno desko čepca, keratinskih in oprtnih na celiki opreži.

Občudovanje portarstvih skih juna-
kov je bilo tako veliko, da je odlikoval
cesar Viljem II. vrhovnega poveljnika
za največjih vojaških redov, toda kma-
zu je prišlo razočaranje. Šešel je mo-
ral pred vojno sodišču in bil je obsu-
đen na smrt kot sledeči zločinec. Čas da

Zdaj je stara Conroyeva krščenka 20 let in ker je njen boter še krepak mož čedne zunanjosti, se je začela zanimati zanj. Roditelji so ji umrli in kar na lepem se je začela izdajati za nevesto, češ, da je boter po krstu svečamo obljubil, da se poroči z njo. Naročila je celo poročna obvestila in povabila svate na poroko, ki bi se morala vršiti točno ob določen uri. Vse je bilo že pripravljeno, svatie so čakali, samo ženina ni bilo od nikoder. Nevesta ga je sicer povabila, seveda ne kot ženina, temveč kot navadnega gosta, pa se je opravičil, da je zaposlen doma. Svatie so seveda strmeli, ko so zvedeli, da ženina neče priti k poroki. Nevesta jim je izjavila, da bo imel mien boter še priliko v jej razmišljanju, kaj se pravi prelomiti obljubo. In res je vložila tožbo. Ni izključeno, da bo mož strogo kaznovan, kajti ameriški zakoni v takih primerih ne poznajo šale. Iz tega je razvidno, da človek ne sme dati obljub deklicam ali s poroki.

Odkrivanje močlanskega župana.
V nedeljo 5. t. m. ob pol 11 bo v Ljudskem
domu slavnostna občinska seja. Ob tej pri-
liki bo v priznanje izrednih zaslug, ki si jih
je pridobil za splošno gospodarski in soc.
napredek naše občine tekem svojega 20let-
nega županovanja, izročena g. Josipu O-
lažnu, kot častnemu občanu diploma. Pri-
atelji slavljenca se k tej proslavi najdod-
rejo vabijo.

—c Izgubljeno in najdeno. Delavec Matija Srok iz Ljubljane je izgubil 30. decembra 1941 v Američevi ulici med poštno in hotelom »Pri pošti« svojo usnjato rjavo laticno, v kateri je imel razen nekaterih dokumentov in fiksni tudi 6 do 9 bankovcev po 100 din. — V Marjini cerkvi je našel cerkovnik pred dnevi v neki klopi športno desko čepca, keratinskih in oprtnih na celiki opreži.

Občudovanje portarstvih skih juna-
kov je bilo tako veliko, da je odlikoval
cesar Viljem II. vrhovnega poveljnika
za največjih vojaških redov, toda kma-
zu je prišlo razočaranje. Šešel je mo-
ral pred vojno sodišču in bil je obsu-
đen na smrt kot sledeči zločinec. Čas da

Zdaj je stara Conroyeva krščenka 20 let in ker je njen boter še krepak mož čedne zunanjosti, se je začela zanimati zanj. Roditelji so ji umrli in kar na lepem se je začela izdajati za nevesto, češ, da je boter po krstu svečamo obljubil, da se poroči z njo. Naročila je celo poročna obvestila in povabila svate na poroko, ki bi se morala vršiti točno ob določen uri. Vse je bilo že pripravljeno, svatie so čakali, samo ženina ni bilo od nikoder. Nevesta ga je sicer povabila, seveda ne kot ženina, temveč kot navadnega gosta, pa se je opravičil, da je zaposlen doma. Svatie so seveda strmeli, ko so zvedeli, da ženina neče priti k poroki. Nevesta jim je izjavila, da bo imel mien boter še priliko v jej razmišljanju, kaj se pravi prelomiti obljubo. In res je vložila tožbo. Ni izključeno, da bo mož strogo kaznovan, kajti ameriški zakoni v takih primerih ne poznajo šale. Iz tega je razvidno, da človek ne sme dati obljub deklicam ali s poroki.

Marcel Priollet

Seržant Diavolo

Roman

Magdalena de Vaulnes je bila zadovoljna, da ji je pomagalo naključje seznaniti se s seržantom. Obrnila se je k njemu in odgovorila smeje:

— Bili ste se zame, pravite? To je pa res presenetljivo. Gotovo ste vajeni še vse drugačnih prizorov. Avtomobil v Nizzi še daleč niso tako strašni, kakor kroglice bojevitih Rifanov.

Seržant Diavolo je odkimal z glavo, rekoč:

— Duševno stanje vojaka med atako se bistveno razlikuje od stanja civilista na izprehodu po mestu. Tam veste, da smrt preži na vas in pripravljene ste sprejeti jo hrabro, tu je pa položaj drugačen. Tu se čuti človek varnega in zdi se mu, da živi v raju. Če pa pomislite, da mu utegne glava nezgoda prikrajšati življenje, se jezi na usodo.

Sicer pa tudi ne smete pozabiti, madame, da se nisem bal zase, temveč z vas.

Magdalena de Vaulnes je z veseljem poslušala seržantove poklone. Njeno prizadevanje, ujeti tega človeka v svoje mreže, ni bilo zaman. Zmago so kronale na videz nedolžne besede:

— Hvala, gospod seržant. Da ni bilo vas, bi ležala zdaj na tla z globoko rano.

Takoj nato je namršila obrvi kakor izborna igralka in pripomnila:

— Sicer pa ne vem, če delam prav, da se vam zahvaljujem. Življenje mi ni posebno ljubo.

Te besede, izgovorjene s tiho resignacijo, so zadele Maxima v srce. Vest se mu je oglasila in znova si je očitati, da je pahnil to ženo v nesrečo. Čutil je potrebo prepričati Magdaleno de Vaulnes, da jo bo bodočnost nagradila za vse, kar je pretrpela.

— Če je ženska mlada in lepa, kakor vi, madame, nima pravice govoriti tako. Nedvomno preživljate težke dni svojega življenja. Toda večno to ne more trajati.

— To so prazne fraze. Sicer pa, človek vidi, kako čas liči, ne da bi se mu sreča nasmehnila. O, če bi vedeli...

— Saj to je edina moja želja.

— Ali vas ne dolgočasim s svojim tarnanjem? — je vprašala Magdalena in se melanholično nasmehnila.

— Ne, madame, nasprotno, zelo mi bo ustrezno, če mi poveste, kaj vas teži. Sam sem tu in dolgočasim se. Če mi pa dovolite spremljati vas na izprehodu, mi ne bo več dolgočas.

Vürfova ljubica je dosegla svoj cilj. Zнала je pa prikriti veselje nad zmago, ki ji je odsevala iz oči.

— Zgodi se vaša volja, — je vzdihnila. — Junaškemu zaščitniku Francije ne morem odbiti prošnje.

Te besede, v katerih bi človek težko slutil ironijo, so še bolj raznetile simpa-

tijo Maxima de Frileusa do bankirjeve vdove. Najraje bi bil vrnil Magdaleno vse, ob kar jo je bil pripravil, namreč vse premoženje, katero je pogoštnila afera francosko-estonskega Kreditnega zavoda.

Toda bilo je žal prepozno. Denar se je stal kakor sneg na soncu in Maxime de Frileuse je postal najsiromašnejši francoski plemič.

In mož, ki je že toliko pretrpel, da je prisegel, da se ne bo nikoli več zaljubljal, je lezel proti svoji volji v Magdaleno mrežo. Misli je, da se mu samo smili, v resnici se je pa zagledal v njo.

In ker je trpel, videč, kako jo drugi moški poželjivo gledajo, ji je pogledal v oči, rekoč:

— Ali bi hoteli zapustiti z menoj te ulice, polne ljudi z vseh koncev sveta, in oditi na hribočke, ki obdajajo Nizzo kakor venec svežega cvetja?

— Z veseljem! — je pritrdila Magdalena de Vaulnes, misleč, da bo lahko zvedela na samem od seržanta vse, kar jo zanima.

Maxime de Frileuse je dobro poznal okoliščino Nizzo. Po serpentinasti sta spela z Magdaleno do znamenitega ffronskega svetilnika, odkoder se je videl ves Angelski zaliv.

Srečavala sta samo še vrtnarje na poti na cvetlična polja. Pot ju je vodila mimo gredice, polne vijolic in nageljnikov. Vojvoda je čutil, kako se ga loteva brepenenje po ljubezni. Zasanjal je.

Zdelo se mu je, da bi se rad zatekel s to ženo v samotno med zelenje, če bi hotela deliti z njim dobro in zlo. Tam bi oba pozabila, da ju je vihar breščil ob tla, da sta videla vso ničevost človeškega nehanja in spoznala, da za srečo niso potrebni dragulji, niti kopica sluzinčadi, temveč samo dvoje ljubečih src.

In dočim je plaval Maxime de Frileuse na krilih svojih sanj, mu je Magdalena pripovedovala o svojih preteklostih. Ni namreč vedela, da dobro ve, kdo je in kakšna je njena usoda.

— Če se ne motim, so vas moje besede presenetile. Ne čudili bi se mi, če bi vedeli, koliko sem pretrpela. Sai niti ne slutite, od kod prihajam, ne kdo sem.

— Če vam že zaupam, morate vedeti tudi moje ime. Pišem se Magdalena de Vaulnes.

— Magdalena... lepo ime! Tako je bilo ime dražestni gneščici, ki si je z iskrenim kesanjem izprošila odpustanje grehov.

Takoj je bilo ime blagi svetnici, katero je resnična ljubezen oprala vseh madežev, preteklosti.

— Da, to je lep zgled, toda težko se je ravnati po njem. Vse ženske ne morejo biti svetnice. Sicer je pa pogosto zelo težko uiti usodi.

Tudi jaz sem bila žena poštenega moža. Žal, to je prepozno uiti. Čim sem ga izgubila, sem začela na kriva pota.

Nikoli ne bi smela odložiti žalne otfke. Bolje bi bilo, da sem ostala sama, kajti vse bridkosti bi mi bile

prihranjene. Žal sem bila bogata in to je bil vzrok moje nesreče.

Falst, katerega pravo vrednost sem spoznala prepozno, je zaslužil mojo vero. Napela sem vse sile, da mu uideh, toda večno in povsod me je našel.

Imponiral mi je. Končno sem se mu udala. To je bil začetek mojega gorja.

Moj ljubček — vidite, da sem iskrena in da se ne šopirim s čednostmi, katerih nimam — moj ljubček ni bil sentimentalen, bil je eden onih, ki za izpremembo in na jeziku včasih radi ljubijo v idilnem, lihem kotičku. Oboževal je vse, kar se leskeče. Imel je volje, prekenzje in če mi je dvoril samno, je pač računal, da bo lahko na moj račun brezskrbno živel. Ko sem se mu udala, je postal brezobziren. Imel je samo eno željo: ponižati me tako, da bi postala enaka niemu. In to se mu je očitno posrečilo.

Dolgo sem bila prirečnica tega podleža.

Mašo je manjkalo, da Maxime de Frileuse pri teh besedah ni vzdiknil: — Vem... vem. Saj sem na lastne oči videl, kaj se je godilo v Hêtres Poupres med Landry Vürfom, njegovim lahkoživim prijateljem in vami!

K sreči se je premagal. Stisnil je zobe in lažnjavica je lahko nemoteno nadaljevala svojo povest.

— Landry Vürf je bilo ime možu, ki me je moralno ugonobil. Imel je tak vpliv name, da je segel celo po mojem premoženju.

Zapletel me je v drzne spekulacije, češ, da se mi obeta ogromen dobiček. Toda gorje, vsi ti gradovi v oblakih so se kmalu porušili. Z njimi se je pa porušil tudi krasen grad, katerega mi je bil zapustil mož.

Landry Vürf, ki je bil sam igrača v rokah brezvestnega lopova, mi je nekega dne sporočil, da od dedščine po mojem možu ni ostalo niti beliča.

Ta vest me je zadelala kakor strela iz jasnega. Ker mi pa ni bilo do denarja, sem se kmalu pomirila in odgovorila:

— Kaj denar, samo da mi ostaneš zvest ti, ljubček moj.

Žal sem se zmotila. Mož, ki me je na jeziku tako vroče ljubil, dokler sem bila bogata in srečna, me je kmalu zapustil. Čim sem izgubila to, kar je bilo njegovih oči moja glavna privlačnost, se me je navetikal.

Landry Vürf je presedlal k drugim ljubicam, jaz sem pa ostala sama... Čisto sama. Tedaj se mi je zdelo, da sem to kazen zaslužila. Udala sem se v svojo usodo in si mislila:

— Delala bom. Sama si bom služila vsakdanji kruh, kakor si ga služijo druge. In tako si zaslužim odpustanje moža, katerega spomin sem oskrunila.

Žal nisem vedela, kaj me čaka. Ne zadostuje samo hoteti. Treba je imeti tudi možnost. A to je zelo težko ženi mojega družabnega položaja, katere vzgoja ni pripravila za praktično življenje, kaj šele za delo.

Šest milijonov okostnjakov pod Parizom

Pogled v podzemni Pariz, kjer je carstvo teme in duhov, v katerem trohni 6 milijonov okostnjakov

Podzemni Pariz je mesto, polno tajn, o katerih nimajo veseli Parizani, valoveči po bulvarjih, niti pojma. Podzemni Pariz je preprežen z ulicami, dolgi nad 300 km, vsaka ima svoje ime, toda nikjer ni videti nobene hiše, nobenega okna. Le tu pa tam se pojavi kot prikazen skupina moških v širokih klobukih in do pasu segajočih škornjih z bakljami v rokah, tako da so podobni posadki ladje »Blodečega Holandca«. To so delavci podzemnega Pariza, ki delajo v blatu in pesku in iščejo, če se da kaj naiti. Včasih najdejo dragocen prstan, ki je ležal že dolga leta v odpadkih, ali pa vrednostne papirje, ki so jih vrgli proč vlomilci na begu. Pripeti se tudi, da najdejo mrtve novorojenčke, ki jih odnaša voda po kanalih v Seino. Vsako leto potegnejo iz kanalov podzemnega Pariza najmanj 20 trupel.

Iz podzemnih rovov se pride v kraljestvo večne tišine in smrti, v pariške katakombe. Te so nastale iz bivših rudokopov in kamnolomov, tu so konali kamenje, iz katerega je zgrajen Pariz. V tem podzemnem labirintu, ki zavzema desetine površine Pariza, prebiva 6 milijonov okostnjakov, katerim je pa prostor strogo omejen, da ne strašijo redkih posetnikov. Vsak okostnjak je zaprt v svojem kotičku in na vratih vise težke ključavnice. Pa tudi to nič ne izda. Pred 50 leti so našli pod bulvarjem Arago, kjer je zemlja namočena s krvjo žrtve giljotine, truplo brez glave, kraj nje pa pasji okostnjak. Po Parizu so govorili, da je nekdo študiral na umorjenem anatomijo in je vrgel njegovo truplo v rov katakomb, kjer so ga našli pri kanalizaciji omenjenega bulvarja. Čudno je pa bilo, da so našli truplo v rovu, ki je bil z obeh strani zazidan. Nihče pa ni mogel pojasniti, kako je prišel v rov pes. Stražari podzemnega Pariza so pa prepričani, da se mrtič brez glave še zdaj izprehaja po rovih katakomb in da odvede v kraljestvo duhov vsakega posetnika, če ga zaloti na samem. Prepričani so, da pomeni srečanje mrtiča neizogibno smrt.

Če pa sedi človek v pariški kavarni, se malo briga za fantome, blodeče po podzemlju. V katakombah pod observatorijem je grob zloglasnega srednjeveškega bandita Isoira, ki se je zatekel iz strahu pred oblastmi v katakombe, kjer so ga tovariši na njegovo zahtevo živga zazidali. Delavci v katakombah poznajo celo one, ki so ga še nedavno videli v podzemlju, kjer se je izprehajal v srednjeveški obleki. Blizu tega groba je grob Asparita, ki je slišal, da je bil zakopan med revolucijo v labirintu

velik zaklad. Sel ga je iskat, zabodil je in njegovo truplo so našli šele čez 11 let.

Pred dobrim mesecem je zabodil v katakombah pod cerkvijo Notre Damedes Champs neki zidarSKI pomočnik in šele drugi dan so ga našli z okrvavljenimi rokami, z obtočeno glavo, izmučenega in napol blaznega od groze. Pri Val-de-Grace so odšli trije vojaki v katakombe, kjer so zabodli. Poslali so za njimi oddelek vojaštva s troben-tači, toda pariško podzemlje ne pozna odmeva. Šele čez tri dni so jih našli — vsi trije so bili mrtvi. Pod cerkvijo Sv. Ane je v katakombah večji prostor, kjer je kazal slepar iz dobe Ludvika XIII. Cesar radovednejšem hudiča. Hudiča je predstavljal živ, velik črn kozel, njegovo družino, šest rdečih hudičev, pa dobro maskirani Cesarjevi pomočniki, ki so naivne radovedneže zvezali, zavlekli v najgloblje katakombe in oropali. Hudič se pa ni več prikazal v katakombah, čim so Cesarja vtaknili v Bastiljo.

Blizu tega rova je podzemna jama, kjer so se zbirali prostozidari. Malo dalje je rov, v katerem je ustanovil Ignacij Loyolski jezuitski red. V dolžini enega kilometra v podzemnem prostoru, katerega globina pa ni znana, je nakopičenih šest milijonov okostnjakov. Vrata do te ogromne grobnice so skrbno zaklenjena, ključke ima višji paznik katakomb Bruilhet. Tu ni razlike ne po starosti, ne po družabnem položaju. V katakombah razpadajo okostnjaki in lobanje iz dobe Filipa I., ki so pomnile prvo križarsko vomo, tu se reže lobanje veljakov in siromakov, kosti Madame de Pompadour, princeze de Lamballe in Dauphina trohne ob Robespierrovem okostnjaku, vse je pomešano v tej ogromni grobnici, v tem simbolu človeške ničevosti, stebri in stene so pa popisane s citati iz sv. pisma. Sredi te grobnice zubi vodomet in pred mnogimi leti so spustili v vodo zlate ribice, ki so pa kmalu oslepele, ker niso imele solnčne svetlobe.

V katakombah vodi več tajnih vhodov, ki jih pariški apaši dobro poznajo. One, ki so jih banditi odkrili, so takoj zazidali. Je pa še mnogo tajnih rovov, ki vežejo katakombe s kletmi starih pariških hiš in palač. In še zdaj se večkrat pripeti, da najdejo v katakombah truplo neznane žrtve pariških banditov, katere identitete ni mogoče ugotoviti, ker je truplo navadno brez glave.

Moderno.

— Vaša žena je umrla naravne smrti?

— Da, avtomobil jo je povozil.

PUH - PERJE
R. MIKLAUC LJUBLJANA



ŠIVALNI STROJI

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne. — 15-letna garancija. — Vezanje se poučuje pri nakupu brezplačno. PISALNI STROJI »ADLER« — KOLESA iz prvih tovar »Dürkopp«, »Styrja«. — PLETILNI STROJI vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev. — Daje se tudi na obroke. — Ceniki franco in zastoj.

IVAN JAX i SIN, LJUBLJANA, Gosposvetska 2

Makulturni papir

leži à Din 4.—
prodaja uprava Slovenskega Naroda,

Lovske puške

Roberte, brovning pištol, oštrole za straženje psov, lovske in ribiške potrebščine ima v zalogi: F. K. KAISER, puškar v Ljubljani, Kongresni trg 9.



Najbolje sredstvo
za čiščenje kovin

Pazite na ime

„SIDOL“

ter odklanjajte ponarejene znamke!



Stalno strokovno
nadzorstvo
pri proizvodnji
Dokazano najkakovostnejši!

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v anekdotah. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo. — Najmanjši oglaš 10 par.

2 urarska pomočnika

vestna, pridna in samostojna delavca za mehanično delo — eden starejši, z enostojno osvojitvijo iz šolskega znanja, popravi, sprejema in popravi ura pod nadzorstvom na Robu. — Janjo Jasbec, Celovška. 555

Instruktor matematike in stavne mehanike

se sprejme. Posk se želi v večer- nih urah od 7. ure naprej. Honorar po dogovoru. Ponudbe na upravo šola pod inštruktor/65. 557

Železnato vino

izkarnarja dr. G. Piccolleja v Ljubljani krepiča oshabke, malokrvne, odrasle in otroke. 57-L

Budilke poceni

L. Vilhar
urar
LJUBLJANA
Sr. Petrac.36

L. Mikuš

LJUBLJANA Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo
dežnikov in solčnikov
ter sprehajalnih palic.
Popravila se izvršujejo
— točno in solidno —

Premog in drva

dobite najboljšo vrsto pri RUDOLF VELEPIČU, trgovina s lesom, Ljubljana VII., Sr. Jerneja cesta št. 28. Telefon 2708. 101-L

Dobro gostilno

na prometnem kraju v Balnu pri Slatinu oddaljen odloj grozi med odstopoma. Naslov: Peter Kamdar, Balnu, Hrv. Prilazje. 554

Slovo!

Ker mi pri odhodu iz Loškega polja ni bilo močnega poslovid se od dragih tovarščak in tovaršic, prijateljev ter znancev ločevam, za in loškega polja ter vseh onih širim Slovenije, kičim jim bom potom prav prišel Z Bogom! ter srečno in zdravo novo leto! — Ferdo Wigde, šolski upravitelj v p. — Erdevik (Srem), 31. decembra 1929. 556

20odstotne kronske bone

kupeje Pačka štedilnica, osloži zavod d. d., Oštek, Desetiška ul. 27. 110-L

Premog

in popokoma suha drva dobavljata na dom A. Jerančič, Kardova ul. št. 8. Telefon 3457. 113-L

POZOR!

Trajno ondulacijo za dame in gospode z najnovejšim aparatom izvršujem. Kupim lase.

I. Polanc,
LJUBLJANA, Kopitarjeva 1

„Zdrav duh v zdravem telesu“
To je bilo geslo modrijanov že pred 2000 leti!

Tudi vi boste imeli Zdravo elastično telo, če se boste umivali s čisto vodo in uporabljali dobro milo. Albus milo za umivanje, ki je izdelano iz najfinejših surovin in se zelo peni osveta Vaše telo. Po uporabi Albus mila za umivanje, se boste počutili polni optimizma in samozvesti. Poizkusite, če danes

ALBUS
MILO ZA UMIVANJE
DOBI SE V VSAKI TRGOVINI

Proti nahodu pomaga
Forman